

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการบรรยายประกอบตาราง ตามลำดับดังนี้

- ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร
- ตอนที่ 2 การผลิตข้าวหอมมะลิของเกษตรกร
- ตอนที่ 3 การปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร
- ตอนที่ 4 เจตคติและแรงจูงใจของเกษตรกรเกี่ยวกับเกษตรดีที่เหมาะสม
- ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

1.1 สภาพทางสังคมของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานทำการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร การมีตำแหน่งทางสังคม แหล่งและระดับการได้รับความรู้ข่าวสารทางการเกษตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกเกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสมเปรียบเทียบกับเกษตรกรทั่วไป โดยแสดงเป็นค่าสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.1.1 เพศ จากการศึกษากลุ่มเกษตรกรตัวอย่างพบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสมส่วนมากเป็นเพศชาย ร้อยละ 77.9 เป็นเพศหญิงร้อยละ 21.1 และเกษตรกรทั่วไปเป็นเพศชายร้อยละ 54.9 เป็นเพศหญิงร้อยละ 45.1

1.1.2 อายุ จากการศึกษากลุ่มเกษตรกรตัวอย่างพบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม ร้อยละ 38.1 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ส่วนอีก 3 กลุ่มมีอายุระหว่าง 51-60 ปี 40 ปีหรือต่ำกว่าและ 60 ปีหรือสูงกว่ามีค่าร้อยละ 31.9, 19.5 และร้อยละ 10.6 โดยเกษตรกรมีอายุ

เฉลี่ย 49.17 ปี สำหรับเกษตรกรทั่วไปร้อยละ 51.3 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี รองลงมาอายุ 40 ปีหรือต่ำกว่า ร้อยละ 40.7 อายุระหว่าง 51-60 ปีร้อยละ 7.1 และมีเพียงร้อยละ 0.9 อายุ 61 ปีหรือสูงกว่า โดยอายุเฉลี่ย 41.92 ปี

1.1.3 ระดับการศึกษา จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม ส่วนมากมีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 68.1 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 18.6 และระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 14.2 และมีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 0.9

สำหรับเกษตรกรทั่วไป ร้อยละ 93.8 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 5.3 ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช. และร้อยละ 0.9 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส.

1.1.4 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จากการศึกษาในกลุ่มเกษตรกรตัวอย่างพบว่า สมาชิกในครัวเรือนเกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 89.4 มีสมาชิก 2-3 คน โดยอื่กร้อยละ 8.0 และ 2.7 มีสมาชิก 4 คนหรือมากกว่าและ 1 คน ตามลำดับสมาชิกเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 คน

สำหรับเกษตรกรทั่วไป มีสมาชิกในครัวเรือน 2-3 คน ร้อยละ 86.7 และมีสมาชิก 4 คนหรือมากกว่า ร้อยละ 11.5 โดยร้อยละ 1.8 มีสมาชิก 1 คน เฉลี่ยมีสมาชิกในครัวเรือน 4.49 คน

1.1.5 จำนวนแรงงานทำการเกษตร จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม ร้อยละ 55.8 มีแรงงาน 2 คนหรือน้อยกว่า อื่กร้อยละ 35.4 และ 8.8 มีแรงงาน 3-4 คน และ 5 คนหรือมากกว่า โดยเฉลี่ยแรงงาน 2.77 คน

สำหรับเกษตรกรทั่วไป ร้อยละ 76.1 มีแรงงาน 2 คนหรือน้อยกว่าและเพียงร้อยละ 23.9 มีจำนวนแรงงานทำการเกษตร 3-4 คน โดยเฉลี่ยมีจำนวนแรงงานทำการเกษตร 2.23 คน

1.1.6 การเป็นสมาชิกกลุ่มสถาบัน จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม ร้อยละ 84.1 เป็นกลุ่มลูกค้า ธกส. รองลงมาร้อยละ 60.2 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและร้อยละ 55.8 เป็นสมาชิกกลุ่มกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ส่วนสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตร สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและกลุ่มอื่นๆ มีค่าร้อยละ 31.0, 28.3 และ 7.1 ตามลำดับ

สำหรับเกษตรกรทั่วไปพบว่า เป็นกลุ่มลูกค้า ธกส. ร้อยละ 86.7 เป็นกลุ่มสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มอื่นๆ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 20.4, 11.5 และ 3.5 ตามลำดับ

1.1.7 การมีตำแหน่งทางสังคม จากการศึกษาในกลุ่มเกษตรกรตัวอย่างพบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม ร้อยละ 55.8 เป็นกรรมการหมู่บ้านและกลุ่มต่างๆ โดยเป็นกลุ่มอื่นๆ เป็นกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. ร้อยละ 37.2 และ 4.4

สำหรับเกษตรกรทั่วไป ร้อยละ 59.3 เป็นกลุ่มอื่นๆ ซึ่งมีเพียงร้อยละ 37.2 และ 1.8 เป็นกลุ่มกรรมการหมู่บ้าน/กลุ่มต่าง และกลุ่มสมาชิก อบต.

ตารางที่ 4.1 สภาพทางสังคมของเกษตรกร

ข้อมูล	เกษตรกรที่ปลูกข้าวหอมมะลิ (n=113)		เกษตรกรทั่วไป (n=113)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	88	77.9	62	54.9
หญิง	25	21.1	51	45.1
อายุ				
40 ปีหรือต่ำกว่า	22	19.5	46	40.7
41-50 ปี	43	38.1	58	51.3
51-60 ปี	36	31.9	8	7.1
61 ปีหรือสูงกว่า	12	10.6	1	0.9
	Min = 26	Max = 71	Min = 32	Max = 62
	Mean = 49.17	S.D. = 9.14	Mean = 41.92	S.D. = 5.58
ระดับการศึกษา				
ประถมศึกษา	77	68.1	106	93.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	19	18.6	6	5.3
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	16	14.2	1	0.9
อนุปริญญา/ปวส.	1	0.9	-	-
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน				
1 คน	3	2.7	2	1.8
2-3 คน	101	89.4	98	86.7
4 คนหรือมากกว่า	1	8.0	13	11.5
	Min = 1	Max = 8	Min = 3	Max = 7
	Mean = 4.65	S.D. = 1.23	Mean = 4.49	S.D. = 0.89

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูล	เกษตรกรที่ปลูกข้าวหอมมะลิ (n=113)		เกษตรกรทั่วไป (n=113)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนแรงงานทำการเกษตร				
2 คนหรือน้อยกว่า	63	55.8	86	76.1
3- 4 คน	40	35.4	27	23.9
5 คนหรือมากกว่า	10	8.8	-	-
	Min = 1	Max = 6	Min = 1	Max = 4
	Mean = 2.77	S.D. = 1.13	Mean = 2.23	S.D. = 0.46
การเป็นสมาชิกกลุ่มสถาบันเกษตรกร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
กลุ่มเกษตรกร	68	60.2	4	3.5
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	32	28.3	13	11.5
สหกรณ์การเกษตร	35	31.0	98	86.7
กลุ่มลูกค้า ธกส.	95	84.1	113	100
กลุ่มกองทุนฟื้นฟูและพัฒนา เกษตรกร	16	55.8	23	20.4
กลุ่มอื่นๆ	8	7.1	-	-
การมีตำแหน่งทางสังคม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	11	9.7	-	-
สมาชิก อบต.	5	4.4	2	1.8

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูล	เกษตรกรที่ปลูกข้าวหอมมะลิ (n=113)		เกษตรกรทั่วไป (n=113)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กรรมการหมู่บ้าน/กลุ่มต่างๆ	63	55.8	42	37.2
อื่นๆ	21	18.6	67	59.3

1.1.8 แหล่งและระดับการได้รับความรู้ข่าวสารทางการเกษตร จากผลการศึกษาดังตารางที่ 4.2 พบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม ได้รับความรู้ข่าวสารทางการเกษตรในระดับบ่อยๆ คือ โทรทัศน์ ค่าเฉลี่ย 2.92 ผู้นำท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 2.69 เครือญาติ ค่าเฉลี่ย 2.61 เพื่อนบ้าน ค่าเฉลี่ย 2.61 และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ค่าเฉลี่ย 2.52 ได้รับความรู้ข่าวสารจากวิทยุ ค่าเฉลี่ย 2.31 ไม่เคยได้รับข่าวสารจากแหล่งอื่นๆ เจ้าหน้าที่เอกชน ค่าเฉลี่ย 1.47 หนังสือพิมพ์ค่าเฉลี่ย 1.54 สิ่งพิมพ์ ค่าเฉลี่ย 1.46

สำหรับเกษตรกรทั่วไป แหล่งและระดับการได้รับความรู้ข่าวสารบ่อยๆ จากโทรทัศน์ ค่าเฉลี่ย 2.91 และเจ้าหน้าที่ของรัฐค่าเฉลี่ย 2.86 ผู้นำท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 2.65 ระดับนานครั้งๆจากวิทยุ ค่าเฉลี่ย 1.80 เพื่อนบ้านค่าเฉลี่ย 2.46 เจ้าหน้าที่เอกชนค่าเฉลี่ย 2.30 และเครือญาติค่าเฉลี่ย 2.47 ในระดับ ไม่เคยได้รับข่าวสารจาก สิ่งพิมพ์ค่าเฉลี่ย 1.10 หนังสือพิมพ์ค่าเฉลี่ย 1.20

ตารางที่ 4.2 แหล่งและระดับการได้รับความรู้ข่าวสารทางการเกษตร

ข้อมูล	เกษตรกรที่ปลูกข้าวหอมมะลิ (n=113)				เกษตรกรทั่วไป (n=113)			
	ระดับและปริมาณการรับข่าวสาร							
	บ่อยๆ จำนวน ร้อยละ	นานๆครั้ง จำนวน ร้อยละ	ไม่เคย จำนวน ร้อยละ	\bar{X}	บ่อยๆ จำนวน ร้อยละ	นานๆครั้ง จำนวน ร้อยละ	ไม่เคย จำนวน ร้อยละ	\bar{X}
เจ้าหน้าที่ของรัฐ	60 (53.1)	52 (46.0)	1 (0.9)	2.52	98 (86.7)	15 (13.3)	- (-)	2.86
เจ้าหน้าที่เอกชน	4 (3.5)	46 (40)	63 (55.8)	1.47	43 (38.1)	62 (54.9)	8 (7.1)	2.30
ผู้นำท้องถิ่น	80 (70.8)	31 (27.4)	2 (1.8)	2.69	74 (65.5)	39 (34.5)	- (-)	2.65
เพื่อนบ้าน	72 (63.7)	38 (33.6)	3 (2.7)	2.61	53 (46.9)	60 (53.1)	- (-)	2.46
เครือข่าย	74 (65.5)	35 (31.1)	4 (3.5)	2.61	53 (51.3)	58 (46.9)	2 (1.8)	2.47

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูล	เกษตรกรที่ปลูกข้าวหอมมะลิ(๓=113)				เกษตรกรทั่วไป(๓=113)			
	ระดับและปริมาณการรับข่าวสาร				ระดับและปริมาณการรับข่าวสาร			
	บ่อยๆ จำนวน ร้อยละ	นานๆครั้ง จำนวน ร้อยละ	ไม่เคย จำนวน ร้อยละ	\bar{X}	บ่อยๆ จำนวน ร้อยละ	นานๆครั้ง จำนวน ร้อยละ	ไม่เคย จำนวน ร้อยละ	\bar{X}
สื่อมวลชน (โทรทัศน์)	105 (92.5)	7 (6.2)	1 (0.9)	2.92	104 (92.0)	8 (7.1)	1 (0.9)	2.91
วิทยุ	44 (38.9)	61 (54.0)	8 (7.1)	2.31	14 (12.4)	65 (57.5)	34 (30.1)	1.80
หนังสือพิมพ์	4 (3.5)	54 (47.8)	55 (48.7)	1.54	8 (7.1)	21 (18.6)	84 (74.3)	1.20
สิ่งพิมพ์	4 (3.5)	54 (47.8)	55 (48.7)	1.54	8 (7.1)	11 (9.7)	94 (83.2)	1.10
อื่นๆ	23 (65.5)	7 (31.1)	83 (3.5)	1.46	- (-)	- (-)	- (-)	- (-)

1.2 สภาพเศรษฐกิจของเกษตรกร ได้แก่ อาชีพหลัก อาชีพรอง แรงงานจ้างภาคเกษตร พื้นที่ถือครอง พื้นที่ทำนาทั้งหมด พื้นที่นาข้าวหอมมะลิ ต้นทุนการผลิต รายได้ในครัวเรือนภาคเกษตร รายได้ในครัวเรือนนอกภาคเกษตร รายได้ทั้งปี แหล่งเงินกู้ ภาวะหนี้สิน จากการศึกษาดังตารางที่ 4.3

1.2.1 อาชีพหลัก จากการศึกษากลุ่มเกษตรกรตัวอย่างพบว่า เกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม มีอาชีพหลักร้อยละ 98.2 ด้านการเกษตรและร้อยละ 1.8 มีอาชีพหลักรับราชการ

สำหรับเกษตรกรทั่วไปทั้งหมดมีอาชีพหลักคือ อาชีพด้านการเกษตร

1.2.2 อาชีพรอง จากการศึกษากลุ่มเกษตรกรตัวอย่างพบว่า อาชีพรองของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม ร้อยละ 78.8 มีอาชีพรองรับจ้าง ร้อยละ 50.4 อาชีพรองด้านการเกษตร อาชีพรองด้านค้าขายร้อยละ 7.1 และอื่น ๆ ร้อยละ 5.3

สำหรับเกษตรกรทั่วไป อาชีพรองร้อยละ 98.2 มีอาชีพรับจ้างและร้อยละ 5.3 อาชีพรองค้าขาย ร้อยละ 11.5 อาชีพรองด้านการเกษตร

1.2.3 แรงงานจ้างภาคเกษตร จากการศึกษากลุ่มเกษตรกรตัวอย่างพบว่า เกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม มีแรงงานจ้างภาคเกษตรร้อยละ 79.6 มีแรงงาน จ้าง 3 คนหรือน้อยกว่า ร้อยละ 13.3 และ 7.1 มีแรงงานจ้างภาคเกษตร 4-6 คน และ 7 คน หรือมากกว่า

สำหรับเกษตรกรทั่วไป มีการจ้างแรงงานภาคเกษตร 7 คนหรือมากกว่า ร้อยละ 45.6 อีกร้อยละ 38.0 และ 16.5 มีการจ้างแรงงานภาคเกษตร 4-6 คน และ 3 คนหรือน้อยกว่า

1.2.4 พื้นที่ถือครองทั้งหมด จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม มีพื้นที่ถือครองทั้งหมด ร้อยละ 36.3 มีพื้นที่ถือครองทั้งหมดระหว่าง 21-40 ไร่ ร้อยละ 25.7 มีพื้นที่ 20 ไร่หรือน้อยกว่า ร้อยละ 21.2 มีพื้นที่ 41 – 60 ไร่ ร้อยละ 9.7 มีพื้นที่ 61-80 ไร่ ร้อยละ 7.1 มีพื้นที่ 61 – 80 ไร่ และ 81 ไร่หรือมากกว่า

สำหรับเกษตรกรทั่วไป ร้อยละ 46.9 มีพื้นที่ถือครองทั้งหมด 21-40 ไร่ ร้อยละ 36.3 มีพื้นที่ 41 – 60 ไร่ ร้อยละ 6.2 มีพื้นที่ 61 – 80 ไร่ ร้อยละ 5.3 มีพื้นที่ 20 ไร่หรือน้อยกว่า และ 81 ไร่หรือมากกว่า

1.2.5 พื้นที่ของตนเอง จากการศึกษากลุ่มเกษตรกรตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม มีพื้นที่ของตนเอง ร้อยละ 39.8 มีพื้นที่ 20 ไร่หรือน้อยกว่า

กว่า ร้อยละ 31.0 มีพื้นที่ 21 – 40 ไร่ ร้อยละ 16.8 มีพื้นที่ 41 – 60 ไร่ ร้อยละ 7.1 มีพื้นที่ 61-80 ไร่ ร้อยละ 5.3 มีพื้นที่ 81 ไร่หรือมากกว่า โดยมีพื้นที่ของตนเองเฉลี่ย 34.73 ไร่

สำหรับเกษตรกรทั่วไป มีพื้นที่ของตนเอง ร้อยละ 43.4 มีพื้นที่ 21 – 40 ไร่ ร้อยละ 35.4 มีพื้นที่ 41 – 60 ไร่ ร้อยละ 8.8 มีพื้นที่ของตนเอง 81 ไร่หรือมากกว่า ร้อยละ 6.2 มีพื้นที่ 20 ไร่หรือน้อยกว่าและ 61-80 ไร่ โดยมีพื้นที่เฉลี่ย 45 ไร่ ทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

1.2.6 พื้นที่ตนเองและเช่า จากการศึกษากลุ่มเกษตรกรตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสมที่ ร้อยละ 28.6 มีพื้นที่ 10 ไร่หรือน้อยกว่า และ 31 ไร่หรือมากกว่า ร้อยละ 21.4 มีพื้นที่ 11-20 ไร่ และ 21 – 30 ไร่ มีพื้นที่เฉลี่ย 22 ไร่

สำหรับเกษตรกรทั่วไปไม่มีการเช่าที่ดิน

1.2.7 พื้นที่เช่าทั้งหมด จากการศึกษากลุ่มเกษตรกรตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสมมีค่าร้อยละไม่แตกต่างกัน คือ ร้อยละ 47.6 และ 38.1 มีพื้นที่เช่า 11 – 20 ไร่ ร้อยละ 38.1 มีพื้นที่เช่า 10 ไร่ หรือน้อยกว่า และ ร้อยละ 9.5 มีพื้นที่เช่า 31 ไร่ หรือมากกว่า ร้อยละ 4.8 มีพื้นที่เช่า 21 – 30 ไร่ มีพื้นที่เฉลี่ย 22 ไร่

สำหรับเกษตรกรทั่วไปไม่มีการเช่าพื้นที่แต่อย่างใด

1.2.8 พื้นที่อื่น ๆ จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสมมีพื้นที่อื่น ๆ คือ พื้นที่สาธารณะ ร้อยละ 50 เท่ากันคือ 10 ไร่ หรือน้อยกว่า 11 ไร่ หรือมากกว่า

สำหรับเกษตรกรทั่วไปไม่มีพื้นที่อื่น ๆ

1.2.9 พื้นที่นาทั้งหมด จากการศึกษากลุ่มเกษตรกรตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม ร้อยละ 40.7, มีพื้นที่นาทั้งหมด 21 – 40 ไร่ ร้อยละ 25.7 มีพื้นที่นาทั้งหมด 20 ไร่หรือมากกว่า ร้อยละ 17.7 มีพื้นที่นาทั้งหมด 41 – 60 ไร่ ร้อยละ 9.7 มีพื้นที่นาทั้งหมด 61 – 80 ไร่ ร้อยละ 6.2 มีพื้นที่นาทั้งหมด 81 ไร่หรือมากกว่าและมีพื้นที่นาเฉลี่ย 39.92 ไร่

สำหรับเกษตรกรทั่วไป มีค่าร้อยละ 50.4 40 ไร่ ร้อยละมีพื้นที่ 41 – 60 ไร่ มีพื้นที่นา 61 – 80 ไร่ ร้อยละ 5.3 มีพื้นที่นา 20 ไร่หรือน้อยกว่า ร้อยละ 3.5 มีพื้นที่นา 81 ไร่หรือมากกว่า มีพื้นที่เฉลี่ยเท่ากัน 45.78 ไร่

1.2.10 พื้นที่นาข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม จากการศึกษา ร้อยละ 39.8 มีพื้นที่นาข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม 20 ไร่ หรือน้อยกว่า ร้อยละ 32.7 มีพื้นที่ 21 –

40 ไร่ ร้อยละ 15.9 มีพื้นที่ 41 – 60 ไร่ ร้อยละ 6.2 มีพื้นที่ 61 – 80 ไร่ ร้อยละ 5.3 มีพื้นที่ 81 ไร่ หรือมากกว่า โดยมีพื้นที่เฉลี่ย 33.99 ไร่

สำหรับเกษตรกรทั่วไปไม่มีพื้นที่นาข้าวหอมมะลิตามเกษตรคิตที่เหมาะสม

1.2.11 ต้นทุนการผลิตข้าวต่อไร่ จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรคิตที่เหมาะสม มีต้นทุนดังนี้

1) ค่าเตรียมดินต่อไร่ ร้อยละ 33.6 มีค่าเตรียมดิน 151 – 300 บาท ร้อยละ 29.2 ค่าเตรียมดิน 301 บาทหรือมากกว่า และร้อยละ 16.8 มีค่าเตรียมดิน 150 บาทหรือมากกว่า

สำหรับเกษตรกรทั่วไปทั้งหมด มีค่าเตรียมดิน 151 – 300 บาท ต่อไร่

2) ค่าเมล็ดพันธุ์ต่อไร่ เกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรคิตที่เหมาะสม มีค่าร้อยละ 37.2 มีค่าเมล็ดพันธุ์ 301 – 400 บาท ร้อยละ 33.6 มีค่าเมล็ดพันธุ์ 151 – 300 บาท ร้อยละ 16.8 มีค่าเมล็ดพันธุ์ต่อไร่ 150 บาท หรือน้อยกว่า ร้อยละ 12.4 มีค่าเมล็ดพันธุ์ 401 บาทหรือมากกว่า ค่าเฉลี่ย 288.79 บาท

สำหรับเกษตรกรทั่วไป ร้อยละ 70.8 ค่าเมล็ดพันธุ์ต่อไร่ คือ 301 – 400 บาท และร้อยละ 29.2 ค่าเมล็ดพันธุ์ต่อไร่ คือ 151 – 300 บาท ค่าเฉลี่ย 338.95 บาท

ซึ่งทั้งสองกลุ่มมีค่าเมล็ดพันธุ์ต่อไร่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ค่าจ้างปลูกต่อไร่ เกษตรกรผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรคิตที่เหมาะสม มีค่าจ้างปลูกต่อไร่ ร้อยละ 70.1 คือ 100 บาทหรือน้อยกว่า ร้อยละ 17.9 มีค่าจ้างปลูก 101 – 200 บาท ร้อยละ 7.5 มีค่าปลูก 201-300 บาท ร้อยละ 3.0 มีค่าจ้างปลูก 401 บาท หรือมากกว่า มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 102.62 บาท

สำหรับเกษตรกรทั่วไป ไม่มีค่าจ้างปลูกต่อไร่

4) ค่าปุ๋ยต่อไร่ เกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรคิตที่เหมาะสม มีค่าปุ๋ยต่อไร่ คือ ร้อยละ 46.0 คือ 101 – 300 บาท ร้อยละ 28.3 มีค่าปุ๋ยต่อไร่ 301 – 500 บาท รองลงมาร้อยละ 18.6 คือ 501 บาทหรือมากกว่า ร้อยละ 7.1 มีค่าปุ๋ยต่อไร่ 100 บาท หรือน้อยกว่า มีค่าเฉลี่ย 356.95 บาท

สำหรับเกษตรกรทั่วไป ค่าปุ๋ยต่อไร่ ร้อยละ 85.8 คือ 501 บาทหรือมากกว่าร้อยละ 10.6 คือ 301-500 ร้อยละ 28.3 มีค่าปุ๋ยต่อไร่ 100 บาทหรือน้อยกว่า ค่าเฉลี่ย คือ 590.16 บาท

โดยค่าปุ๋ยต่อไร่ทั้งสองกลุ่ม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5) ค่าเก็บเกี่ยวต่อไร่ เกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรกรดีที่เหมาะสม ค่าเก็บเกี่ยวต่อไร่ร้อยละ 47.8 คือ 301 – 450 บาท ร้อยละ 27.4 มีค่าเก็บเกี่ยว 451 บาทหรือมากกว่า ร้อยละ 18.6 มีค่าเก็บเกี่ยว 151 – 300 บาท และร้อยละ 6.2 มีค่าเก็บเกี่ยว 150 บาท หรือน้อยกว่ามีค่าเฉลี่ย 390.30 บาทต่อไร่

สำหรับเกษตรกรทั่วไป ร้อยละ 86.7 มีค่าเก็บเกี่ยวเท่ากับ 301 – 450 บาท ร้อยละ 10.6 มีค่าเก็บเกี่ยว 451 บาทหรือมากกว่า ร้อยละ 2.7 มีค่าเก็บเกี่ยว 151 – 300 บาท ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 413.61 บาท

ค่าเก็บเกี่ยวข้าวต่อไร่ทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

6) ค่าสีนวดต่อไร่ เกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรกรดีที่เหมาะสม มีค่าสีนวด ร้อยละ 62.9 และ 8.6 คือ 50 บาท ร้อยละ 28.6 มากกว่า 51 – 100 บาท ร้อยละ 8.6 100 บาทหรือมากกว่า

สำหรับเกษตรกรทั่วไปไม่มีค่าสีนวด

7) ค่าขนส่งต่อไร่ เกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรกรที่เหมาะสม มีค่าขนส่ง ต่อ ไร่ ร้อยละ ค่าขนส่ง 26-50 บาท ร้อยละ 27.6 ค่าขนส่ง 25 บาทหรือน้อยกว่า ร้อยละ 16.3 ค่าขนส่ง 76 – 100 บาท ร้อยละ 13.3 ค่าขนส่ง 51 – 75 บาท ร้อยละ 8.2 ค่าขนส่ง 101 บาทหรือมากกว่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 50.97 บาท

สำหรับเกษตรกรทั่วไป ร้อยละ 67.3 ค่าขนส่ง 76 บาท ร้อยละ 24.7 ค่าขนส่ง 26 – 50 บาท ร้อยละ 8.0 ค่าขนส่ง 51 – 75 บาท ค่าเฉลี่ย 53.34 บาท

ค่าขนส่งต่อไร่ทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

8) ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรกรดีที่เหมาะสม มีค่าใช้จ่ายอื่นๆ ต่อไร่ ร้อยละ 78.9 ค่าใช้จ่ายอื่นๆ 100 บาทหรือน้อยกว่า ร้อยละ 14.1 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ 101 – 200 บาท ร้อยละ 7.0 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ 201 บาทหรือมากกว่า ค่าเฉลี่ย 84.35 บาท และ 201 บาทหรือมากกว่า ค่าเฉลี่ย 84.35 บาท

สำหรับเกษตรกรทั่วไป ทั้งหมด มีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ต่อไร่ 100 บาท หรือน้อยกว่า ค่าเฉลี่ย 15.42 บาท ทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างทางสถิติ

9) รวมต้นทุนต่อไร่ จากการศึกษาในกลุ่มเกษตรกรตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม ร้อยละ 37.2 รวมต้นทุนต่อไร่ 1001 – 1,400 บาท ร้อยละ 30.1 รวมต้นทุนต่อไร่ 1,401 - 1,800 บาท ร้อยละ 23.0 1,801 บาท หรือมากกว่า ร้อยละ 7.1 รวมต้นทุนต่อไร่ 601 – 1,000 บาท ร้อยละ 2.7 รวมต้นทุนต่อไร่ 600 บาทหรือน้อยกว่าค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1,498.52 บาท

สำหรับเกษตรกรทั่วไป 51 ทุนต่อไร่ ร้อยละ 78.8 คือ 1,401 – 1,800 บาท รองลงมา ร้อยละ 10.6 คือ 1,801 บาท หรือมากกว่า ร้อยละ 8.8 คือ 1,001 – 1,400 บาท มีเพียงร้อยละ 1.8 มีรวมต้นทุน 600 บาท หรือน้อยกว่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1,671.08 บาท

ทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.2.12 รายได้ในครัวเรือนภาคเกษตรจากการขายข้าวหอมมะลิต่อไร่ จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรผู้ผลิต ข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม ร้อยละ 57.5 และ 28.3 มีรายได้ 2,001 – 3,000 บาท ร้อยละ 28.3 มีรายได้ 1,001 – 2,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 11.5 มีรายได้ 1,000 บาท หรือน้อยกว่า ร้อยละ 1.8 มีรายได้ 3,001 - 4,000 บาท เพียงร้อยละ 0.9 มีรายได้ 4,001 บาทหรือมากกว่า มีรายได้ในครัวเรือนภาคเกษตรเฉลี่ย 2,189.73 บาท

สำหรับเกษตรกรทั่วไป มีรายได้ในครัวเรือนภาคเกษตร จากการขายข้าวต่อไร่ ร้อยละ 54.0 มีรายได้ 1,001 – 2,000 บาท ร้อยละ มีรายได้ 17.7 2,001 – 3,000 บาท และ ร้อยละ 16.8 มีรายได้ 1,000 บาทหรือน้อยกว่า 3,001 ร้อยละ 7.1 มีรายได้ 4,000 บาท ร้อยละ 4.4 มีรายได้ 4,001 บาทหรือมากกว่า มีรายได้เฉลี่ย 1,571 บาท

ทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.2.13 รวมรายได้ภาคเกษตรต่อปี จากการศึกษาในกลุ่มเกษตรกรตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม ร้อยละ 58.4 มีรายได้ภาคการเกษตรรวมต่อปี คือ 50,001 – 150,000 บาท ร้อยละ 25.7 มีรายได้ 50,000 บาทหรือน้อยกว่า มีเพียงร้อยละ 15.9 มีรายได้ 150,001 บาทหรือมากกว่า ซึ่งมีรายได้เฉลี่ย 102,200 บาท

สำหรับเกษตรกรทั่วไป ร้อยละ 47.8 มีรายได้ 50,001 – 150,000 บาท ร้อยละ 39.8 มีรายได้ 50,000 บาทหรือน้อยกว่า โดยมีเพียงร้อยละ 12.4 มีรายได้ 150,001 บาท หรือมากกว่า ซึ่งมีรายได้เฉลี่ย 96,308.66 บาท

ทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.2.14 รายได้ในครัวเรือนนอกภาคเกษตร จากการศึกษาในกลุ่ม พบว่า เกษตรกรผู้ผลิต ข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม ร้อยละ 78.7 มีรายได้ 50,000 บาท หรือน้อยกว่า

ร้อยละ 12.8 มีรายได้ 50,001 – 120,000 บาท ร้อยละ 6.4 มีรายได้ 190,001 บาทหรือมากกว่า ร้อยละ 2.1 มีรายได้ 120,001 – 190,000 บาท โดยมีรายได้เฉลี่ย 47,610.10 บาท

สำหรับเกษตรกรทั่วไป ร้อยละ 96.3 มีรายได้นอกภาคเกษตร 50,000 บาทหรือน้อยกว่า และอีกร้อยละ 1.9 เท่ากันมีรายได้ 120,001 – 190,000 บาท และ 190,001 บาท หรือมากกว่า มีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 18,299.66 บาท

ทั้งสองกลุ่มมีรายได้ในครัวเรือนภาคเกษตรต่อปีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01

1.2.15 รายได้รวมทั้งปี จากการศึกษาของกลุ่มเกษตรกรตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม ร้อยละ 69 มีรายได้รวมทั้งปี 50,001 – 200,000 บาท ร้อยละ 15.9 มีรายได้ 200,001 บาทหรือมากกว่า มีเพียงร้อยละ 15.1 มีรายได้ 50,000 บาทหรือน้อยกว่า มีรายได้เฉลี่ย 141,395.53 บาท

สำหรับเกษตรกรทั่วไป ร้อยละ 56.6 คือ 50,001 – 200,000 บาท รองลงมาร้อยละ 29.2 คือ 50,000 บาทหรือน้อยกว่า และร้อยละ 14.2 มีรายได้ 200,001 บาทหรือมากกว่า มีรายได้รวมทั้งปีเฉลี่ย 119,609.15 บาท

ทั้งสองกลุ่มมีรายได้รวมทั้งปีไม่มีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.2.16 ภาวะหนี้สินครัวเรือน จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม มีหนี้สินในครัวเรือนร้อยละ 96.5 และไม่มีหนี้สินร้อยละ 3.5

สำหรับเกษตรกรทั่วไปทั้งหมด มีภาวะหนี้สิน

1.2.17 แหล่งเงินทุน จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม ร้อยละ 86.7 กู้จาก ธกส./สถาบันการเงิน รองลงมาร้อยละ 60.2 กู้จากกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 30.1 กู้จากสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 19.5 กู้จากญาติหรือเพื่อนบ้าน ร้อยละ 7.1 กู้จากนายทุน มีเพียงร้อยละ 3.5 กู้จากแหล่งอื่น ๆ

ส่วนเกษตรกรทั่วไป ทั้งหมดกู้จาก ธกส./สถาบันการเงิน ร้อยละ 98.2 กู้จากกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 85.8 กู้จากสหกรณ์การเกษตร และร้อยละ 5.3 กู้จากญาติหรือเพื่อนบ้าน มีเพียงร้อยละ 0.9 กู้จากแหล่งอื่น ๆ

1.2.18 ภาวะหนี้สินครัวเรือนรวม จากการศึกษาของกลุ่มเกษตรกรตัวอย่างพบว่า เกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม มีหนี้สินครัวเรือนรวม ร้อยละ 57.8 คือ 50,001 – 200,000 บาท ร้อยละ 23.9 มีหนี้สินครัวเรือน 50,000 บาทหรือน้อยกว่า ร้อยละ 18.5 มีหนี้สินครัวเรือน 200,001 บาทหรือมากกว่า โดยมีหนี้สินเฉลี่ย 172,693.04 บาท

สำหรับเกษตรกร ทั่วไป มีหนี้สินครัวเรือน ร้อยละ 81.4 คือ 50,001 – 200,000 บาท ร้อยละ 17.7 มีหนี้สินครัวเรือนรวม 200,001 บาท หรือมากกว่า มีเพียงร้อยละ 0.9 คือ 50,000 บาทหรือน้อยกว่า โดยมีหนี้สินเฉลี่ย 175,070.79 บาท

ตารางที่ 4.3 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

สภาพทางเศรษฐกิจ	เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ (n=113)		เกษตรกรทั่วไป (n=113)		ค่าสถิติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	t	Sig
อาชีพหลัก						
รับราชการ	2	1.8	-	-		
การเกษตร	111	98.2	113	100		
อาชีพรอง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
ค้าขาย	8	7.1	6	5.3		
การเกษตร	57	50.4	13	11.5		
รับจ้าง	89	78.8	111	98.2		
อื่น ๆ	6	5.3	-	-		
แรงงานจ้างภาคเกษตร					8.98	.00*
3 คน หรือน้อยกว่า	90	79.6	13	16.5		
4 – 6 คน	15	13.3	30	38.0		
7 คน หรือมากกว่า	8	7.1	36	45.6		
	Min = 1	Max = 15	Min = 1	Max = 16		
	Mean = 2.95	S.D. = 2.23	Mean = 7.06	S.D. 4.02		
พื้นที่ถือครองทั้งหมด					1.56	.12
20 ไร่ หรือน้อยกว่า	29	25.7	6	5.3		
21 – 40 ไร่	49	36.3	53	46.9		
41 – 60 ไร่	24	21.2	41	36.3		
61 – 80 ไร่	11	9.7	7	6.2		

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

สภาพทางเศรษฐกิจ	เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ (n=113)		เกษตรกรทั่วไป (n=113)		ค่าสถิติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	t	Sig
81 ไร่ หรือ มากกว่า	8	7.1	6	5.3		
	Min = 7	Max = 240	Min = 18	Max = 100		
	Mean = 40.73	S.D. = 29.99	Mean = 45.78	S.D. 16.74		
พื้นที่ของตนเอง					-3.093	.00 *
20 ไร่ หรือน้อยกว่า	45	39.8	7	6.2		
21 - 40 ไร่	35	31.0	49	43.4		
41 - 60 ไร่	19	16.8	40	35.4		
61 - 80 ไร่	8	7.1	7	6.2		
81 ไร่ หรือมากกว่า	6	5.3	10	8.8		
	Min = 7	Max = 240	Min = 5	Max = 100		
	Mean = 34.73	S.D. = 29.12	Mean = 45	S.D. 18.65		
พื้นที่ของตนเองและเช่า (n = 14)						
10 ไร่ หรือน้อยกว่า	4	28.6	-	-		
11 - 20 ไร่	3	21.4	-	-		
21 - 30 ไร่	3	21.4	-	-		
31 ไร่ หรือมากกว่า	4	28.6	-	-		
	Min = 5	Max = 40				
	Mean = 22	S.D. = 11.56				
พื้นที่เช่าทั้งหมด (n = 21)						
10 ไร่ หรือน้อยกว่า	8	38.1	-	-		
11 - 20 ไร่	10	47.6	-	-		

* มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

สภาพทางเศรษฐกิจ	เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ (n=113)		เกษตรกรทั่วไป (n=113)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
21 – 30 ไร่	1	4.8	-	-
31 ไร่ หรือมากกว่า	2	9.5	-	-
	Min = 7	Max = 240		
	Mean = 22	S.D. = 11.56		
พื้นที่อื่น ๆ (n = 4)				
10 ไร่ หรือน้อยกว่า	2	50	-	-
11 ไร่ หรือมากกว่า	2	50	-	-
พื้นที่นาทั้งหมด				
20 ไร่ หรือน้อยกว่า	29	25.7	6	5.3
21 – 40 ไร่	46	40.7	57	50.4
41 – 60 ไร่	20	17.7	39	34.5
61 – 80 ไร่	11	9.7	7	6.2
81 ไร่ หรือมากกว่า	7	6.2	4	3.5
	Min = 7	Max = 240	Min = 18	Max = 100
	Mean = 39.92	S.D. = 29.73	Mean = 45.78	S.D. 16.74
พื้นที่นาข้าวหอมมะลิตามเกษตรกรที่เหมาะสม				
20 ไร่ หรือน้อยกว่า	45	39.8	-	-
21 – 40 ไร่	37	32.7	-	-
41 – 60 ไร่	18	15.9	-	-
61 – 80 ไร่	7	6.2	-	-
81 ไร่ หรือมากกว่า	6	5.3	-	-
	Min = 4	Max = 240		
	Mean = 33.99	S.D. = 29.53		

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

สภาพทางเศรษฐกิจ	เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ (n=113)		เกษตรกรทั่วไป (n=113)		ค่าสถิติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	t	Sig
ต้นทุนการผลิตข้าวต่อไร่						
150 บาท หรือน้อยกว่า	16	16.8	-	-		
151 – 300 บาท	64	33.6	113	100		
301 บาท หรือมากกว่า	33	29.2	-	-		
ค่าเมล็ดพันธุ์ต่อไร่					- 3.99	.00*
150 บาท หรือน้อยกว่า	19	16.8	-	-		
151 – 300 บาท	38	33.6	33	29.2		
301 – 400 บาท	42	37.2	80	70.8		
401 บาท หรือมากกว่า	14	12.4	-	-		
	Min = 58	Max = 866	Min = 260	Max = 400		
	Mean = 288.79	S.D. = 130.43	Mean = 338.95	S.D. = 29.77		
ค่าจ้างปลูกต่อไร่ (n = 67)						
100 บาท หรือน้อยกว่า	47	70.1	-	-		
101 – 200 บาท	12	17.9	-	-		
201 – 300 บาท	5	7.5	-	-		
301 – 400 บาท	1	1.5	-	-		
401 บาท หรือมากกว่า	2	3.0	-	-		

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

สภาพทางเศรษฐกิจ	เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ (n=113)		เกษตรกรทั่วไป (n=113)		ค่าสถิติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	t	Sig
	Min = 12	Max = 767				
	Mean =102.62	S.D. = 119.49				
ค่าปุ๋ยต่อไร่					- 11.12	.00*
100 บาท หรือน้อยกว่า	8	7.1	-	-		
101 – 300 บาท	52	46.0	4	3.5		
301 – 500 บาท	32	28.3	12	10.6		
501 บาท หรือมากกว่า	21	18.6	97	85.8		
	Min = 23	Max = 1,750	Min =228	Max = 750		
	Mean =356.95	S.D. = 220.80	Mean=590.16	S.D. 93.84		
ค่าเก็บเกี่ยวต่อไร่					-1.59	.11
150บาทหรือน้อยกว่า	7	6.2	-	-		
151 – 300 บาท	21	18.6	3	2.7		
301 – 450 บาท	54	47.8	98	86.7		
451 บาท หรือมากกว่า	31	27.4	12	10.6		
	Min =60	Max = 250	Min =228	Max = 550		
	Mean =390.30	S.D. =146.38	Mean=413.61	S.D. 54.30		
ค่าสีนวดต่อไร่ (n = 35)						
50 บาท หรือน้อยกว่า	22	62.9	-	-		
51 – 100 บาท	10	28.6	-	-		
100บาท หรือมากกว่า	3	8.6	-	-		

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

สภาพทางเศรษฐกิจ	เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ		เกษตรกรทั่วไป		ค่าสถิติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	t	Sig
ค่าขนส่งต่อไร่ (n = 98)			(n=113)		2.785	.00*
25 บาท หรือ น้อยกว่า	27	27.6	76	67.3		
26 - 50 บาท	34	34.7	28	24.7		
51 - 75 บาท	13	13.3	9	8.0		
76 - 100 บาท	16	16.3	-	-		
101 บาท หรือ มากกว่า	8	8.2	-	-		
	Min =9.00	Max = 133	Min =12.0	Max = 250		
	Mean = 50.97	S.D. = 34.01	Mean =53.34	S.D. 60.38		
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ต่อไร่ (n = 71)			(n = 5)		.994	.32
100บาทหรือ น้อยกว่า	56	78.9	5	100		
101 – 200 บาท	10	14.1	-	-		
201 บาทหรือ มากกว่า	5	7.0	-	-		
	Min =5	Max = 615	Min =20	Max = 50		
	Mean=84.35	S.D.=107.02	Mean 15.42	S.D. 15.42		

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

สภาพทางเศรษฐกิจ	เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ (n=113)		เกษตรกรทั่วไป (n=113)		ค่าสถิติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	t	Sig
รวมต้นทุนต่อไร่					1.49	.14
600 บาท หรือน้อยกว่า	3	2.7	2	1.8		
601 – 1,000 บาท	8	7.1	-	-		
1,001 – 1,400 บาท	42	37.2	10	8.8		
1,401 – 1,800 บาท	34	30.1	89	78.8		
1,801 บาทหรือมากกว่า	26	23.0	12	10.6		
	Min =550	Max = 3,400	Min =165	Max=13,325		
	Mean =1,498.52	S.D. = 457.42	Mean1,671.08	S.D.1,134.17		
รายได้ในครัวเรือนภาคเกษตรจากการขายข้าวหอมมะลิต่อไร่					-2.337	.02*
1,000บาทหรือน้อยกว่า	13	11.5	19	16.8		
1,001 – 2,000 บาท	32	28.3	61	54.0		
2,001 – 3,000 บาท	65	57.5	20	17.7		
3,001 – 4,000 บาท	2	1.8	8	7.1		
4,001บาทหรือน้อยกว่า	1	0.9	5	4.4		
	Min =300	Max = 4,250	Min =834	Max=50,000		
	Mean=2,189.73	S.D. = 824.60	Mean 1,571	S.D.1,000.14		

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

สภาพทางเศรษฐกิจ	เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ (n=113)		เกษตรกรทั่วไป (n=113)		ค่าสถิติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	t	Sig
รวมรายได้ภาคเกษตรต่อปี						
50,000 บาท หรือน้อยกว่า	29	25.7	45	39.8		
50,000 – 150,000 บาท	66	58.4	54	47.8		
150,001 บาท หรือน้อยกว่า	18	15.9	14	12.4		
	Min =9,000	Max =1,210,100	Min =15,012	Max = 50,000		
	Mean =102,200	S.D.=121,594.89	Mean96,308.66	S.D.96,875.72		
รวมรายได้ในครัวเรือนนอกภาคการเกษตรต่อปี (n = 94) (n=107)						
50,000บาทหรือน้อยกว่า	74	78.7	103	96.3	3.299	.00*
50,001–120,000 บาท	12	12.8	-	-		
120,001–190,000 บาท	2	2.1	2	1.9		
190,001บาทหรือน้อยกว่า	6	6.4	2	1.9		
	Min =500	Max500,000	Min =3,000	Max=300,000		
	Mean=47,610.10	S.D.=78,858.16	Mean=18,299.6	S.D.44,258.34		
รายได้รวมปีทั้งปี						
50,000บาทหรือน้อยกว่า	17	15.1	33	29.2	1.166	.24
50,001 – 200,000 บาท	78	69	64	56.6		
200,001 หรือน้อยกว่า	18	15.9	16	14.2		
	Min =11,500	Max = 1,261,000	Min = 24,512	Max = 650,000		
	Mean=141,395.53	S.D.=152,029.15	Mean119,609.15	S.D.=127,915.66		

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

สภาพทางเศรษฐกิจ	เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ (n=113)		เกษตรกรทั่วไป (n=113)		ค่าสถิติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	t	Sig
สถานะหนี้สินครัวเรือน						
ไม่มี	4	3.5	-	-		
มี	109	96.5	113	100		
แหล่งเงินกู้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
ญาติหรือเพื่อนบ้าน	22	19.5	6	5.3		
นายทุน	8	7.1	-	-		
ธกส. / สถาบันการเงิน	98	86.7	113	100		
สหกรณ์การเกษตร	34	30.1	97	85.8		
กองทุนหมู่บ้าน	68	60.2	111	98.2		
อื่น ๆ	4	3.5	1	0.9		
ภาวะหนี้สินของครัวเรือนรวม (n = 109)					1.28	.36
50,000บาทหรือน้อยกว่า	26	23.9	1	0.9		
50,001– 200,000 บาท	63	57.8	92	81.4		
200,001 หรือมากกว่า	20	18.3	20	17.7		
	Min =10,000	Max 1,280,000	Min =35,000	Max=600,000		
	Mean 172,693.04	S.D.=235,441.17	Mean175,070.79	S.D.97,926.24		

ตอนที่ 2 การผลิตข้าวหอมมะลิของเกษตรกร

จากตารางที่ 4.4 เป็นการผลิตข้าวหอมมะลิของสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ และเกษตรกรทั่วไปในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

2.1 การเตรียมดิน จากการศึกษาพบว่า การเตรียมดินของเกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม มีการเตรียมดิน ร้อยละ 95.6 จำนวน 2 ครั้ง ร้อยละ 4.4 เตรียมดิน 1 ครั้ง สำหรับเกษตรกรทั่วไป มีการเตรียมดิน ร้อยละ 61.1 เตรียม 2 ครั้ง ร้อยละ 38.9 1 เตรียมดิน 1 ครั้ง

2.2 ลักษณะการเตรียมเมล็ดพันธุ์ จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสมมีการคัดแยกสิ่งเจือปน ร้อยละ 98.2 มีการคัดแยกสิ่งเจือปน ร้อยละ 1.8 ไม่มีการคัดแยกสิ่งเจือปน เกษตรกรทั่วไป ร้อยละ 64.6 มีการคัดแยกสิ่งเจือปน ร้อยละ 35.4 ไม่มีการคัดแยกสิ่งเจือปน

2.3 การทดสอบความงอก จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม ร้อยละ 98.2 มีการทดสอบความงอก ร้อยละ 1.8 ไม่มีการทดสอบ ร้อยละ 46.0 เกษตรกรทั่วไปมีการทดสอบความงอก ร้อยละ 54.0 ไม่ทดสอบความงอก

2.4 วิธีการเพาะปลูก จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม ร้อยละ 1.8 มีวิธีการเพาะปลูกนาหว่าน ร้อยละ 1.8 นาดำ เกษตรกรทั่วไป ร้อยละ 99.1 นาหว่าน ร้อยละ 0.9 นาดำ

2.5 การใช้ปุ๋ย จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม ร้อยละ 90.3 มีการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมปุ๋ยอินทรีย์ ร้อยละ 9.7 ใช้ปุ๋ยเคมี สำหรับเกษตรกรทั่วไป ร้อยละ 55.8 ใช้ปุ๋ยเคมี ร้อยละ 44.2 ใช้ปุ๋ยเคมีร่วมปุ๋ยอินทรีย์

2.6 การกำจัดวัชพืช จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม ร้อยละ 99.1 มีการกำจัดโดยใช้มือถอน ร้อยละ 93.8 มีการกำจัดโดยใช้ระดับน้ำ ร้อยละ 9.7 มีการกำจัดโดยใช้สารเคมี สำหรับเกษตรกรทั่วไป ร้อยละ 90.3 กำจัดโดยใช้มือถอน ร้อยละ 69. กำจัดโดยใช้สารเคมี ร้อยละ 66.4 มีการกำจัดโดยใช้ระดับน้ำควบคุม ร้อยละ 17.7 ไม่มีการกำจัดวัชพืช

2.7 การป้องกันกำจัดโรคแมลง จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม ร้อยละ 88.5 มีการป้องกันกำจัดโรคแมลง โดยสำรวจตรวจนับแมลงศัตรูพืชและศัตรูธรรมชาติ ร้อยละ 6.2 ป้องกันโดยการวิธีกล ร้อยละ 5.3 ไม่มีการป้องกันกำจัด

สำหรับเกษตรกรทั่วไป ร้อยละ 43.4 ใช้วิธีกล ร้อยละ 35.4 ใช้วิธีสำรวจตรวจนับศัตรูพืชและศัตรูธรรมชาติ ร้อยละ 10.6 ใช้สารเคมีทันทีที่พบ

2.8 การตัดสินใจเก็บเกี่ยว จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม ตัดสินใจเก็บเกี่ยวข้าว ร้อยละ 90.3 พิจารณาจากหลังออกดอก 25-30 วัน ร้อยละ 5.3 พิจารณาจากสภาพต้นข้าวและรวงข้าว ร้อยละ 4.4 ดูจากเมล็ดข้าวสุกทั้งรวง

สำหรับเกษตรกรทั่วไป ร้อยละ 64.6 พิจารณาจากหลังออกดอก 25-30 วัน ร้อยละ 28.3 พิจารณาจากสภาพต้นข้าวและรวงข้าว ร้อยละ 7.1 ดูจากเมล็ดข้าวสุกแก่ทั้งรวง

2.9 การตากข้าว จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม ร้อยละ 96.5 มีการตากข้าว 1-3 ร้อยละ 2.7 ไม่มีการตาก ร้อยละ 0.9 ตากมากกว่า 3 วัน

สำหรับเกษตรกรทั่วไป ร้อยละ 69.9 ตาก 1-3 วัน ร้อยละ 23.9 ตากมากกว่า 3 วัน ร้อยละ 6.2 ไม่มีการตาก

2.10 การเก็บรักษาข้าวเปลือก จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม ร้อยละ 90.3 เก็บในยุ้งฉาง ร้อยละ 6.2 เก็บไว้ใต้ถุนบ้าน ร้อยละ 3.5 เก็บไว้ในกระสอบป่าน

สำหรับเกษตรกรทั่วไป 64.6 เก็บในยุ้งฉาง ร้อยละ 20.4 เก็บไว้ใต้ถุนบ้าน ร้อยละ 15.0 เก็บไว้ในกระสอบป่าน

ตารางที่ 4.4 การผลิตข้าวหอมมะลิของเกษตรกร

ข้อมูล	เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ		เกษตรกรทั่วไป	
	(n =113)		(n =113)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การเตรียมดิน				
- 1 ครั้ง	5	4.4	44	38.9
- 2 ครั้ง	108	95.6	69	61.1
2. ลักษณะการเตรียมเมล็ดพันธุ์				
- มีการคิดสิ่งเจือปน	111	98.2	73	64.6
- ไม่มีการคิดสิ่งเจือปน	2	1.8	44	35.4
3. การทดสอบความงอก				
- มีการทดสอบความงอก	111	98.2	52	46.0
- ไม่มีการทดสอบความงอก	2	1.8	61	54.0
4. วิธีการเพาะปลูก				
- นาดำ	2	1.8	1	.9
- นาหว่าน	111	98.2	112	99.1
5. การใช้ปุ๋ย				
- ใช้ปุ๋ยเคมีอย่างเดียว	11	9.7	50	44.2
- ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมปุ๋ยเคมี	102	90.3	63	55.8
6. การกำจัดวัชพืชในนาข้าว				
- ไม่มีการกำจัด	-	-	20	17.7
- มีการกำจัดโดยใช้ระดับน้ำควบคุม	106	93.8	75	66.4
- มีการกำจัดโดยใช้มือถอน	112	99.1	102	90.3
- มีการกำจัดโดยใช้สารเคมี	11	9.7	35	69.0
7. การป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูข้าว				
- ไม่มีการป้องกันกำจัด	6	5.3	12	10.6
- ใช้สารเคมีทันทีที่พบ	-	-	12	10.6
- สำรวจศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติ	100	88.5	40	35.4
- ใช้วิธีกล	7	6.2	49	43.4

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อมูล	เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ (n =113)		เกษตรกรทั่วไป (n =113)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
8. การตัดสินใจเก็บเกี่ยวข้าว				
- คุณภาพต้นข้าวและรวงข้าว	6	5.3	32	28.3
- ดูจากหลังข้าวออกดอก 25-30 วัน	102	90.3	73	64.6
- ดูจากเมล็ดข้าวสุกแก่ทั้งรวง	5	4.4	8	7.1
9. การตากข้าว				
- ตาก 1-3 วัน	109	96.5	79	69.9
- ตากมากกว่า 3 วัน	1	.9	27	23.9
- ไม่มีการตาก	3	2.7	7	6.2
10. การเก็บรักษาข้าวเปลือก				
- เก็บไว้ใต้ถุนบ้าน	7	6.2	2.3	20.4
- เก็บไว้กระสอบปาน	4	3.5	17	15.0
- เก็บในยุ้งฉาง	102	90.3	73	64.6

ตอนที่ 3 การปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร

จากผลการศึกษาในกลุ่มเกษตรกรตัวอย่าง ดังตารางที่ 4.5 ของเกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม เปรียบเทียบกับเกษตรกรทั่วไป ตามเกณฑ์ข้อกำหนดวิธีปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ แล้วนำมาวัดค่าร้อยละ

3.1 แหล่งน้ำและคุณภาพน้ำ จากการศึกษาพบว่า น้ำที่ใช้ต้องได้จากแหล่งที่ไม่มีสภาพแวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนของเกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม ซึ่งปฏิบัติมาก ร้อยละ 90.3 ส่วนเกษตรกรทั่วไป ทั้งหมดไม่มีการปฏิบัติ

3.2 พื้นที่เพาะปลูก ต้องเป็นพื้นที่ ไม่มีวัตถุอันตรายที่จะทำให้เกิดการตกค้าง หรือปนเปื้อนในผลผลิต จากผลการศึกษาเกษตรกรผลิตข้าวหอมมะลิมีการปฏิบัติมาก ร้อยละ 89.4 เกษตรกรทั่วไปอยู่ในระดับไม่ปฏิบัติร้อยละ 98.2

3.3 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร หากมีการใช้วัตถุอันตราย ต้องใช้ตามคำแนะนำ อยู่ในระดับปฏิบัติมากร้อยละ 92.0 ของเกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิ ส่วนเกษตรกรทั่วไป ไม่ปฏิบัติ ร้อยละ 70.8 ต้องใช้สารเคมีสอดคล้องกับรายการสารเคมีที่ประเทศคู่ค้าอนุญาตให้ใช้ เกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิมีการปฏิบัติในระดับมาก ร้อยละ 92.9 เกษตรกรทั่วไปมีการปฏิบัติในระดับปฏิบัติมากเช่นกัน ร้อยละ 71.7 การห้ามใช้วัตถุอันตรายที่ระบุในทะเบียนเกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม มีการปฏิบัติมาก ร้อยละ 93.8 เกษตรกรทั่วไปไม่ปฏิบัติ ร้อยละ 66.4

3.4 การผลิตให้ได้ข้าวเปลือกคุณภาพตรงตามพันธุ์ จากผลศึกษากลุ่มเกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม การปฏิบัติตามข้อกำหนดไม่มีเมล็ดพันธุ์อื่นปนหรือปนได้ไม่เกินร้อยละ 5 มีระดับการปฏิบัติมาก ร้อยละ 95.6 ส่วนเกษตรกรทั่วไปอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 69.0 การมีข้าวเรือหรือข้าวปนน้อยกว่า 40 ต้นต่อไร่ เกษตรกรที่ร่วมโครงการมีระดับการปฏิบัติมาก ร้อยละ 82.3 ส่วนเกษตรกรทั่วไปไม่มีการปฏิบัติ ร้อยละ 71.7

3.5 การจัดการเพื่อให้ได้ข้าวเปลือกที่มีคุณภาพที่ดีได้ปริมาณต้นข้าวไม่น้อยกว่า ร้อยละ 40 จากการศึกษาพบว่า

3.5.1 อายุการเก็บเกี่ยวเมื่อเมล็ดข้าวในรวงสุกเหลือง ไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ส่วนของรวงระดับการปฏิบัติมากร้อยละ 90.3 ส่วนเกษตรกรทั่วไปไม่ปฏิบัติ ร้อยละ 62.8

3.5.2 สังเกตเห็นเมล็ดข้าวโน้มลงและใบชงคมีสีเขียวอยู่ขณะที่เมล็ดมีความชื้น ร้อยละ 22.25 การปฏิบัติ ร้อยละ 69.9 ส่วนเกษตรกรทั่วไปไม่ปฏิบัติ ร้อยละ 73.5

3.5.3 อายุการเก็บเกี่ยวรวงข้าวมีอายุไม่น้อยกว่า 28 วัน หลังต้นข้าว ร้อยละ 80 ในแปลงนาออกดอก ระดับปฏิบัติมาก ร้อยละ 98.2 ส่วนเกษตรกรทั่วไปไม่ปฏิบัติ ร้อยละ 70.8

3.5.4 การลดความชื้นตากฟ่อนข้าวบนลานที่แห้งสะอาด 2-3 แดด และตากอีก 1-2 แดด ความหนาของข้าว 5-10 ซม. พลิกกลับกองข้าววันละ 4-5 ครั้ง การปฏิบัติมาก ร้อยละ 80.5 ส่วนเกษตรกรทั่วไปไม่ปฏิบัติ ร้อยละ 70.8

3.6 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว จากการศึกษาพบว่า

3.6.1 อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บเกี่ยว ภาชนะบรรจุ และวิธีการเก็บเกี่ยว จะต้องไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผลิตผลระดับปฏิบัติมาก ร้อยละ 98.2 ส่วนเกษตรกรทั่วไปไม่ปฏิบัติ ร้อยละ 78.8

3.6.2 ข้าวเปลือกมีความชื้นประมาณร้อยละ 14 การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 96.5 ส่วนเกษตรกรทั่วไปทั้งหมดปฏิบัติ

3.7 การเก็บรักษาและขนย้ายผลผลิตในแปลงนา จากผลการศึกษาพบว่า

3.7.1 สถานที่เก็บรักษาต้องสะอาด มีอากาศถ่ายเทดี สามารถป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุแปลกปลอม วัตถุอันตราย และสัตว์พาหนะนำโรค มีการปฏิบัติเกือบทั้งหมด ร้อยละ 99.1 ส่วนเกษตรกรทั่วไปทั้งหมดปฏิบัติ

3.7.2 อุปกรณ์และพาหนะในการขนย้ายต้องสะอาด ปราศจากการปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่มีต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค มีการปฏิบัติมาก ร้อยละ 97.3 ส่วนเกษตรกรทั่วไปทั้งหมดปฏิบัติ

3.7.3 ต้องขนย้ายผลผลิตอย่างระมัดระวัง มีการปฏิบัติมาก ร้อยละ 97.3 ส่วนเกษตรกรทั่วไปปฏิบัติมาก ร้อยละ 98.2

3.8 การบันทึกข้อมูล จากการศึกษากลุ่มเกษตรกรตัวอย่าง พบว่า

3.8.1 การบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติ ร้อยละ 62.8 ส่วนเกษตรกรทั่วไปไม่ปฏิบัติ ร้อยละ 97.3

3.8.2 การบันทึกข้อมูลแหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์ การเตรียมดิน การกำจัดพันธุ์ปนการเก็บเกี่ยว และการลดความชื้นข้าวเปลือก มีการปฏิบัติ ร้อยละ 62.8 ส่วนเกษตรกรทั่วไปไม่ปฏิบัติ ร้อยละ 98.2

3.9 ผลการดำเนินงาน และการตรวจประเมินจากหน่วยงานรับผิดชอบออกไปรับรอง พบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกณฑ์ที่เหมาะสมทั้งหมดยังไม่ทราบผล ส่วนเกษตรกรทั่วไปทั้งหมดไม่ได้เข้าร่วมโครงการ จึงไม่มีผลการดำเนินงาน

ตารางที่ 4.5 การปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร

ข้อกำหนดวิธีปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ			
	เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ		เกษตรกรทั่วไป	
	(n = 113)		(n = 113)	
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	
1. แหล่งน้ำและคุณภาพน้ำ				
น้ำที่ใช้ต้องได้จากแหล่งที่ไม่มี	102	11	-	113
สภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการ	(90.3)	(9.7)	-	(100)
ปนเปื้อน				
2. พื้นที่เพาะปลูก				
ต้องเป็นพื้นที่ที่ไม่มีวัตถุอันตราย	101	12	2	111
ที่จะทำให้เกิดการตกค้างหรือ	(89.4)	(10.6)	(1.8)	(98.2)
ปนเปื้อนในผลผลิต				
3. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร				
- หากมีการใช้วัตถุอันตรายทาง	104	9	30	80
การเกษตร ใช้ตามคำแนะนำกรม	(92.0)	(8.0)	(29.2)	(70.8)
วิชาการเกษตรกระทรวงเกษตร				
และสหกรณ์หรือตามคำแนะนำ				
ในฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรม				
วิชาการเกษตร				
- ต้องใช้สารเคมีให้สอดคล้องกับ	105	8	81	32
รายการสารเคมีที่ประเทศคู่ค้า	(92.9)	(7.1)	(71.7)	(28.3)
อนุญาตให้ใช้				
- ห้ามใช้วัตถุอันตรายที่ระบุใน	106	7	38	75
ทะเบียนวัตถุอันตรายทาง	(93.8)	(6.2)	(33.6)	(66.4)
การเกษตรที่ห้ามใช้				

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อกำหนดวิธีปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ			
	เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ		เกษตรกรทั่วไป	
	(n = 113)		(n = 113)	
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	
4. การผลิตให้ได้ข้าวเปลือกคุณภาพตรงตามพันธุ์				
- ไม่มีเมล็ดพันธุ์อื่นปนหรือปนได้ไม่เกินร้อยละ 5	108 (95.6)	5 (4.4)	78 (69.0)	35 (31.0)
- มีข้าวเรือ หรือข้าวปนน้อยกว่า 40 ต้นต่อไร่	93 (82.3)	20 (17.7)	32 (28.3)	81 (71.7)
5. การจัดการการเพื่อให้ได้ข้าวเปลือกที่มีคุณภาพการสีดี ได้ปริมาณต้นข้าวไม่น้อยกว่าร้อยละ 40				
- อายุการเก็บเกี่ยวเพื่อเมล็ดข้าวในรวงสุกเหลือง ไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ส่วนของรวง	102 (90.3)	11 (9.7)	42 (37.2)	71 (62.8)
- สังเกตเห็นเมล็ดข้าวโน้มลงและใบธงคงมีสีเขียวอยู่ขณะที่เมล็ดมีความชื้นร้อยละ 22 – 25	79 (69.9)	34 (30.1)	30 (26.5)	83 (73.5)
- อายุการเก็บเกี่ยวรวงข้าวมีอายุไม่น้อยกว่า 28 วัน หลังต้นข้าวร้อยละ 80 ในแปลงนาออกดอก	111 (98.2)	2 (1.8)	33 (29.2)	80 (70.8)
- การลดความชื้น ตากฟ่อนข้าวบนลานที่แห้งและสะอาด 2 – 3 แดด และตากอีก 1 – 2 แดด ความหนา กองข้าว 5-10 ซม.พลิกกลับกองข้าววันละ 4 – 5 ครั้ง	91 (80.5)	22 (19.5)	33 (29.2)	80 (70.8)

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อกำหนดวิธีปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ			
	เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ		เกษตรกรทั่วไป	
	(n = 113)		(n = 113)	
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	
6. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว				
- อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บเกี่ยว	111	2	24	89
ภาชนะบรรจุ และวิธีการเก็บเกี่ยวจะต้องไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผลิตภัณฑ์	(98.2)	(1.8)	(21.2)	(78.8)
- ข้าวเปลือกมีความชื้นประมาณร้อยละ 14	109	4	113	-
	96.5)	(3.5)	(100)	(-)
7. การเก็บรักษาและขนย้ายผลผลิตในแปลงนา				
- สถานที่เก็บรักษาต้องสะอาด มีอากาศถ่ายเทดี สามารถป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุแปลกปลอม วัตถุอันตราย และสัตว์พาหนะนำโรค	111	1	113	-
	(99.1)	(0.9)	(100)	(-)
- อุปกรณ์และพาหนะในการขนย้ายต้องสะอาด ปราศจากการปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่มีต่อความปลอดภัยของ	110	3	113	-
	(97.3)	(2.7)	(100)	(-)
- ต้องขนย้ายผลผลิตอย่างระมัดระวัง	110	3	111	2
	(97.3)	(2.7)	(98.2)	(1.8)

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อกำหนดวิธีปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ			
	เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ		เกษตรกรทั่วไป	
	(n = 113)		(n = 113)	
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	
(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	
8 การบันทึกข้อมูล				
- ต้องมีการบันทึกข้อมูล	71	42	3	110
เกี่ยวกับการใช้วัตถุอันตราย	(62.8)	(37.2)	(2.7)	(97.3)
ทางการเกษตร				
- ต้องมีการบันทึกข้อมูล	71	42	2	111
แหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์	(62.8)	(37.2)	(2.7)	(98.2)
การเตรียมดิน การกำจัด				
พันธุ์ปนการเก็บเกี่ยว และ				
การลดความชื้นข้าวเปลือก				
9 ผลการดำเนินงาน และการ	113	-	-	113
ตรวจประเมินจากหน่วยงาน	(100.0)	-	-	(100.0)
รับผิดชอบออกไปรับรอง				

ตอนที่ 4 เจตคติและแรงจูงใจของเกษตรกรเกี่ยวกับเกษตรดีที่เหมาะสม

จากการศึกษากลุ่มเกษตรกรตัวอย่าง ที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม เปรียบเทียบกับเกษตรกรทั่วไป โดยกำหนดระดับการยอมรับเชิงความคิดเห็น เป็น 5 ระดับดัง แสดงไว้ในตาราง 4.7 ดังนี้

ระดับการยอมรับเชิงความคิดเห็น

1.00 - 1.80	น้อยที่สุด
1.81 - 2.60	น้อย
2.61 - 3.40	ปานกลาง
3.41 - 4.20	มาก
4.21 - 5.00	มากที่สุด

4.1 เจตคติที่มีต่อการผลิตข้าวตามเกษตรดีที่เหมาะสม จากการศึกษาพบว่า เจตคติของเกษตรกรยอมรับเชิงความคิดเห็นในระดับมาก ในประเด็น ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นตอนการผลิตไม่ยุ่งยาก สามารถทำร่วมกิจกรรมอื่นได้ ต้นทุนไม่สูง มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีตลาดรับซื้อแน่นอน ทำให้สุขภาพดีไม่เจ็บป่วย

ส่วนเกษตรกรทั่วไป เจตคติการยอมรับเชิงความคิดเห็นในระดับปานกลาง คือ การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแลทำให้สุขภาพดีไม่เจ็บป่วยทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นตอนการผลิตไม่ยุ่งยาก สามารถทำร่วมกิจกรรมอื่นได้ ต้นทุนไม่สูง และการตลาดรับซื้อแน่นอน

ทั้งสองกลุ่มมีเจตคติต่อการผลิตข้าวตามเกษตรดีที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2 เจตคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จากการศึกษาพบว่า เจตคติของเกษตรกรยอมรับเชิงความคิดเห็นในระดับมาก ในประเด็น มีความจริงใจในการช่วยเหลือเกษตรกร และมีความเป็นกันเองกับเกษตรกร มีความรู้ความสามารถทางวิชาการสูง ปฏิบัติงานรวดเร็วทันเหตุการณ์ และการติดตามผลการดำเนินการสม่ำเสมอ

ส่วนเกษตรกรทั่วไป การยอมรับเชิงความคิดเห็นระดับปานกลาง ในประเด็นการมีความรู้ความสามารถทางวิชาการสูง คือ มีความจริงใจในการช่วยเหลือเกษตรกร มีความเป็นกันเองกับเกษตรกร ปฏิบัติงานรวดเร็วทันเหตุการณ์ และการติดตามผลการดำเนินการสม่ำเสมอ

ทั้งสองกลุ่มมีเจตคติต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.3 แรงจูงใจในการผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม จากการศึกษาพบว่า แรงจูงใจในการผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ในประเด็น คือ ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ และมีประโยชน์ต่อสุขภาพ คือ สถาบันเกษตรกรในการสนับสนุน ได้รับการอบรมเรื่องการผลิตข้าวตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม มีพื้นที่เหมาะสม เพื่อบ้านประสบผลสำเร็จ และ ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานเอกชน

ส่วนเกษตรกรทั่วไป แรงจูงใจในระดับน้อย ในประเด็น คือ มีประโยชน์ต่อสุขภาพ ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ มีพื้นที่เหมาะสม เพื่อบ้านประสบผลสำเร็จ ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานเอกชน สถาบันเกษตรกรให้การสนับสนุน และการได้รับการอบรมเรื่องผลิตข้าวระบบเกษตรดีที่เหมาะสม

ทั้งสองกลุ่มมีแรงจูงใจในการผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.6 เจตคติและแรงจูงใจของเกษตรกรเกี่ยวกับเกษตรที่ที่เหมาะสม

เจตคติและแรงจูงใจ	ระดับการยอมรับเชิงความคิดเห็น						เกษตรกรทั่วไป (n=113)						
	เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ (n=113)			เกษตรกรทั่วไป (n=113)			เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ (n=113)			เกษตรกรทั่วไป (n=113)			
	มากที่สุด	ปานกลาง	น้อย	มากที่สุด	ปานกลาง	น้อย	มากที่สุด	ปานกลาง	น้อย	มากที่สุด	ปานกลาง	น้อย	S.D.
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	ความหมาย
เจตคติของงานที่มีต่อการผลิตข้าวตามระบบเกษตรที่เหมาะสม*													
1. ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น	26 (23.0)	43 (38.1)	4 (3.5)	- (-)	- (-)	26 (23.0)	87 (77)	- (-)	- (-)	- (-)	- (-)	- (-)	3.230 .442
2. ขั้นตอนการผลิตไม่ยุ่งยาก	21 (18.6)	27 (23.9)	7 (6.2)	1 (0.9)	- (-)	13 (11.5)	90 (79.6)	8 (7.1)	2 (1.8)	8 (7.1)	2 (1.8)	- (-)	3.008 .508
3. สามารถทำรวมกิจกรรมอื่นได้	16 (14.2)	37 (32.7)	1 (0.9)	1 (0.9)	- (-)	3 (2.7)	84 (74.3)	26 (23.0)	- (-)	3 (2.7)	26 (23.0)	- (-)	2.796 .466
4. ต้นทุนไม่สูง	11 (9.7)	35 (31.0)	4 (3.5)	2 (1.8)	- (-)	34 (30.1)	79 (69.9)	- (-)	- (-)	34 (30.1)	- (-)	- (-)	3.300 .460
													3.289 .547
													ปานกลาง

*t = 6.04 Sig. = .00 *

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

เจตคติและ แรงจูงใจ	ระดับการยอมรับเชิงความคิดเห็น											
	เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ (n=113)					เกษตรกรทั่วไป (n=113)						
	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	น้อย ที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	น้อย ที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	\bar{X} S.D.	ความ หมาย
5. มีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม	29 (25.7)	44 (38.9)	37 (32.7)	2 (1.8)	1 (0.9)	- (-)	74 (65.5)	39 (34.5)	- (-)	- (-)	3.654 .477	มาก
6. มีตลาดรับ ซื้อแน่นอน	11 (9.7)	41 (36.3)	33 (29.2)	14 (12.4)	14 (12.4)	- (-)	21 (18.6)	92 (81.4)	- (-)	- (-)	3.185 .390	ปาน กลาง
7. ทำให้ สุขภาพดีไม่ เจ็บป่วย	35 (31.0)	44 (38.9)	34 (30.1)	- (-)	- (-)	2 (1.8)	92 (81.4)	19 (16.8)	- (-)	- (-)	3.849 .405	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

เจตคติและ แรงจูงใจ	ระดับการยอมรับเชิงความคิดเห็น										S.D.	X̄	S.D.	ความ หมาย		
	เกณฑ์การปลูกข้าวหอมมะลิ (n=113)					เกณฑ์การทั่วไป (n=113)										
	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	น้อย ที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	น้อย ที่สุด จำนวน (ร้อยละ)						
เจตคติของงาน ที่ติดต่อเจ้าหน้าที่ ส่งเสริม											3.727	.700	มาก	3.223	.139	ปาน กลาง
การเกษตร*																
1. มีความรู้	26 (23.0)	39 (34.5)	44 (38.9)	2 (1.8)	2 (1.8)	-	111 (98.2)	2 (1.8)	-	-						มาก
ทางวิชาการสูง																
2. มีความจริงใจ	26 (23.0)	46 (40.7)	34 (30.1)	6 (5.3)	1 (0.9)	-	2 (1.8)	111 (98.2)	-	-						ปาน กลาง
ในการช่วยเหลือ																
เกษตรกร																

* t = 7.40 sig = .00

มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

เจตคติและ แรงจูงใจ		ระดับการยอมรับเชิงความคิดเห็น											
		เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ (n=113)						เกษตรกรทั่วไป (n=113)					
มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	น้อย ที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	\bar{X} S.D.	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	น้อย ที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	\bar{X} S.D.	ความ หมาย	
3. มีความเป็น กันเองกับ เกษตรกร	27 (23.9)	53 (46.9)	33 (29.2)	- (-)	- (-)	3.946 .730	- (-)	18 (15.9)	88 (77.9)	7 (6.2)	- (-)	3.097 .462	ปาน กลาง
4. ปฏิบัติงาน รวดเร็วทัน เหตุการณ์	19 (16.8)	26 (23.0)	60 (53.1)	7 (6.2)	1 (0.9)	3.486 .877	- (-)	4 (3.5)	108 (95.6)	1 (0.9)	- (-)	3.026 .209	ปาน กลาง
5. ติดตามผล การดำเนินการ สม่ำเสมอ	22 (19.5)	35 (31.0)	51 (45.1)	5 (44)	- (-)	3.654 .842	- (-)	3 (2.7)	110 (97.3)	- (-)	- (-)	3.026 .161	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

เจตคติและแรงจูงใจ		ระดับการยอมรับเชิงความคิดเห็น												
		เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ (n=113)					เกษตรกรทั่วไป (n=113)							
มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	\bar{X} S.D.	ความหมาย			
แรงจูงใจที่ทำงาน					ปานกลาง					3.297	.568	2.246	3324	น้อย
ผลิตข้าวตามเกษตรกรที่เหมาะสม														
1. ใ้รับการ														
17	53	23	12	8	-	-	68	45	-	2.601	.491	ปานกลาง		
(15.0)	(46.9)	(20.4)	(10.6)	(7.1)	(-)	(-)	(60.2)	(39.8)	(-)					
หน่วยงานภาครัฐ														
2. ใ้รับการ														
1	5	25	28	54	-	-	2	13	98	1.150	.405	น้อยที่สุด		
(0.9)	(4.4)	(22.1)	(24.8)	(47.8)	(-)	(-)	(1.8)	(11.5)	(86.7)					
หน่วยงานเอกชน														

t = 6.95 sig. = .00

* มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

เจตคติและ แรงจูงใจ	ระดับการยอมรับเชิงความคิดเห็น						เกณฑ์การทั่วไป										
	เกณฑ์การปลูกข้าวหอมมะลิ (n=113)			เกณฑ์การทั่วไป (n=113)			\bar{X}	S.D.	น้อย ที่สุด	น้อย ที่สุด	ความหมาย						
	มาก ที่สุด	ปาน กลาง	น้อย ที่สุด	มาก ที่สุด	ปาน กลาง	น้อย ที่สุด			จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)							
3. สถาบัน	17 (15.0)	21 (18.6)	20 (17.7)	2 (1.8)	3.274 (46.9)	2 (1.8)	3.274	.984	ปานกลาง	-	-	8 (7.1)	45 (329.8)	60 (53.1)	1.539	.627	น้อยที่สุด
เกณฑ์การให้การ สนับสนุน	21 (18.6)	37 (32.7)	44 (38.9)	7 (6.2)	3.566 (38.9)	4 (3.5)	3.566	.980	มาก	-	-	8 (7.1)	35 (31.0)	70 (61.9)	1.451	.626	น้อยที่สุด
4. "ได้รับการ อบรมเรื่องผลิตข้าว ตามระบบเกษตรกรที่ เหมาะสม	24 (21.2)	33 (29.2)	49 (43.4)	5 (4.4)	3.632 (43.4)	2 (1.8)	3.632	.926	มาก	-	-	93 (82.3)	20 (17.7)	-	2.823	.383	ปานกลาง
5. มีพื้นที่ เหมาะสม	24 (21.2)	33 (29.2)	49 (43.4)	5 (4.4)	3.632 (43.4)	2 (1.8)	3.632	.926	มาก	-	-	93 (82.3)	20 (17.7)	-	2.823	.383	ปานกลาง

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

เจตคติและ แรงจูงใจ	ระดับการยอมรับเชิงความคิดเห็น												
	เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ (n=113)					เกษตรกรทั่วไป (n113)							
	มาก ที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	ปาน กลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย ที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	\bar{X}	S.D.	มาก ที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	ปาน กลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย ที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	\bar{X}	S.D.			
6. เพื่อนบ้าน	4 (3.5)	37 (32.7)	52 (46.0)	18 (15.9)	2 (1.8)	3.203	.841	ปาน	85 (75.2)	26 (23.0)	2.787	.452	ปาน
ประสบผลสำเร็จ													
7. มีประโยชน์	38 (33.6)	44 (38.9)	27 (23.9)	3 (2.7)	1 (0.9)	4.017	.876	มาก	51 (45.1)	10 (8.8)	3.371	.643	มาก
ต่อสุขภาพ													

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตข้าวหอมมะลิตาม เกษตรดีที่เหมาะสม

ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสม
เปรียบเทียบกับเกษตรกรทั่วไป โดยได้จำแนกปัญหา 7 ด้าน ดังแสดงในตาราง 4.8 ดังนี้

5.1 ปัญหาด้านแหล่งน้ำและคุณภาพน้ำ จากการศึกษาเกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิ
ตามเกษตรดีที่เหมาะสม ในประเด็น ขาดน้ำเมื่อฝนทิ้งช่วง ระดับปัญหามาก ร้อยละ 92.9 ขาด
ความเข้าใจในการจัดการน้ำ ร้อยละ 45.1 และใกล้โรงงานอุตสาหกรรม ไม่ค่อยมีปัญหา ร้อยละ
81.4

ส่วนเกษตรกรทั่วไปทั้งหมด ใกล้โรงงานอุตสาหกรรม และขาดน้ำเมื่อฝนทิ้งช่วง
ไม่มีปัญหา ดินขาดความสมบูรณ์ มีปัญหาน้อย ร้อยละ 83.2 ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการ
น้ำมีปัญหาน้อย ร้อยละ 63.7

5.2 ปัญหาพื้นที่ปลูก ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิมิปัญหาคือ
ดินขาดความสมบูรณ์ มีปัญหาน้อย ร้อยละ 83.2 ขาดความรู้ความเข้าใจในการปรับปรุงดิน มี
ปัญหาร้อยละ 46.9 ไม่มีปัญหา

สภาพดินไม่เหมาะสม ร้อยละ 46.9 ไม่มีปัญหา เกษตรกรทั่วไปดินขาดความอุดม
สมบูรณ์ ร้อยละ 83.2 มีปัญหาน้อย ขาดความรู้ ความเข้าใจในการปรับปรุงดิน ร้อยละ 79.6 มี
ปัญหาน้อย และสภาพพื้นที่ไม่เหมาะสม มีปัญหาน้อย ร้อยละ 84.1

5.3 ปัญหาด้านการใช้วัตถุดิบทราย ผลการศึกษาพบว่า ระดับปัญหามากคือ สารเคมี
ราคาแพง ร้อยละ 54.9 ระดับปัญหาน้อย คือ ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ร้อยละ 49.6 ไม่มี
ปัญหา ร้อยละ 64.6 ประเด็นขาดแคลนแหล่งจำหน่ายสารเคมี

ส่วนเกษตรกรทั่วไปทั้งหมดมีปัญหา มาก คือ สารเคมีราคาแพง ส่วนความรู้ความ
เข้าใจ ร้อยละ 56.6 และขาดแคลนแหล่งจำหน่ายสารเคมี ร้อยละ 92.9 ไม่มีปัญหา

5.4 ปัญหาการผลิตข้าวเปลือกให้ได้ตรงตามพันธุ์ ผลการศึกษาพบว่า มีปัญหาน้อย
ร้อยละ 43.4 ประเด็นมีเมล็ดพันธุ์อื่นปนเกินร้อยละ 5 ระดับไม่มีปัญหา ร้อยละ 45.1 ในประเด็นมี
ข้าวเรือหรือข้าวปนมากกว่า 40 ต้นต่อไร่

ส่วนเกษตรกรทั่วไป ประเด็นมีเมล็ดพันธุ์อื่นปนเกินร้อยละ 5 ร้อยละ 85.8
มีปัญหาน้อย และข้าวเรือหรือข้าวปนมากกว่า 40 ต้นต่อไร่ ร้อยละ 88.5 มีปัญหาน้อย

5.5 ปัญหาการจัดการข้าวเปลือกให้มีคุณภาพดี ผลการศึกษาพบว่า มีปัญหาระดับน้อย ร้อยละ 39.8 ไม่สามารถเก็บเกี่ยวระยะที่เหมาะสมได้ และไม่มีลานตากเมล็ดพันธุ์ ร้อยละ 47.8 ไม่มีปัญหา

ส่วนเกษตรกรทั่วไป มีปัญหาระดับน้อย ร้อยละ 78.8 ในประเด็นไม่สามารถเก็บเกี่ยวระยะที่เหมาะสมได้และไม่มีลานตากเมล็ดพันธุ์ ร้อยละ 70.8 มีปัญหาน้อย

5.6 ปัญหาการเก็บรักษาผลผลิต ผลการศึกษาพบว่า ไม่มีปัญหาร้อยละ 71.7 ในประเด็นผลผลิตมาก ยิ่งจางขนาดเล็ก ส่วนยิ่งจางไม่สามารถป้องกันศัตรูได้ ร้อยละ 63.7 ไม่มีปัญหา มีพาหนะขนย้าย ผลผลิตที่น้อย ร้อยละ 61.1 ไม่มีปัญหา

ส่วนเกษตรกรทั่วไป มีปัญหาระดับน้อย ร้อยละ 55.8 ในประเด็น ผลผลิตมาก ยิ่งจางขนาดเล็ก และยิ่งจางไม่สามารถป้องกันศัตรูได้ ร้อยละ 54.9 มีปัญหาน้อย มีพาหนะขนย้ายผลผลิตที่น้อย ร้อยละ 54 ไม่มีปัญหา

5.7 ปัญหาบันทึกข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า ระดับปัญหาน้อย ร้อยละ 38.9 ประเด็นขั้นตอนการบันทึกข้อมูลด้านวัตถุดิบอันตราย มีขั้นตอนยุ่งยาก ระดับไม่มีปัญหาร้อยละ 35.4 ประเด็น การบันทึกข้อมูลแหล่งที่มาเมล็ดพันธุ์ การเตรียมดิน การกำจัดพันธุ์ปน การเก็บเกี่ยวยุ่งยาก การตรวจของเจ้าหน้าที่ไม่สม่ำเสมอ

ส่วนเกษตรกรทั่วไป ระดับปัญหามาก ร้อยละ 96.5 เท่ากันประเด็นขั้นตอนการบันทึกข้อมูลด้านวัตถุดิบอันตรายมีขั้นตอนยุ่งยาก และการบันทึกข้อมูลแหล่งที่มาเมล็ดพันธุ์ การเตรียมดิน การกำจัดพันธุ์ปน การเก็บเกี่ยวยุ่งยาก การตรวจของเจ้าหน้าที่ไม่สม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรที่ดีที่เหมาะสม ร้อยละ 92.5 เสนอแนะให้รัฐเข้ามาช่วยในการจัดระบบชลประทาน ร้อยละ 85.4 อยากให้รัฐสนับสนุนงบประมาณและชุดสระเก็บน้ำขนาดเล็ก

เกษตรกรทั่วไป ร้อยละ 82.1 เสนอแนะให้รัฐเข้ามาช่วยจัดระบบชลประทาน ร้อยละ 71.3 อยากเข้าร่วมโครงการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม ร้อยละ 83.4 อยากให้รัฐสนับสนุนสระเก็บน้ำขนาดเล็ก

ตารางที่ 4.7 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตข้าวหอมมะลิตามเกณฑ์ที่เหมาะสม

ประเด็นปัญหา	ระดับความรุนแรงของปัญหา					
	เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ (n=113)			เกษตรกรทั่วไป (n=113)		
	มาก จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่มีปัญหา จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่มีปัญหา จำนวน (ร้อยละ)
แหล่งน้ำและคุณภาพน้ำ						
- ใกล้เคียงงานอุตสาหกรรม	- (-)	21 (18.6)	92 (81.4)	- (-)	- (-)	113 (100)
- ขาดน้ำเมื่อฝนทิ้งช่วง	105 (92.9)	6 (5.3)	2 (1.8)	- (-)	- (-)	113 (100)
- ขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการน้ำ	13 (11.5)	51 (45.1)	49 (43.4)	6 (5.3)	72 (63.7)	35 (31.0)
พื้นที่ปลูก						
- ดินขาดความอุดมสมบูรณ์	29 (25.7)	59 (52.2)	25 (22.1)	1 (0.9)	94 (83.2)	18 (15.9)

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ประเด็นปัญหา	ระดับความรุนแรงของปัญหา						ไม่มีปัญหา จำนวน (ร้อยละ)	83
	เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ (n=113)			เกษตรกรทั่วไป (n=113)				
	มาก จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่มีปัญหา จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่มีปัญหา จำนวน (ร้อยละ)		
- ขาดความรู้ ความรู้เข้าใจใน การปรับปรุงดิน	16 (14.2)	50 (44.2)	47 (46.9)	5 (4.4)	90 (79.6)	18 (15.9)	83	
- สภาพพื้นที่ ไม่เหมาะสม	16 (14.2)	44 (38.9)	53 (46.9)	- (-)	95 (84.1)	18 (15.9)		
การใช้วัตถุดิบทราย								
- ขาดความรู้ความเข้าใจการใช้ ที่ถูกต้อง	5 (4.4)	56 (49.6)	52 (46.0)	7 (6.2)	42 (37.2)	64 (56.6)		
- สารเคมีราคาแพง	62 (54.9)	21 (18.6)	30 (26.5)	113 (100)	- (-)	- (-)		

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ประเด็นปัญหา	ระดับความรุนแรงของปัญหา					
	เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ (n=113)			เกษตรกรทั่วไป (n=113)		
	มาก จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่มีปัญหา จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่มีปัญหา จำนวน (ร้อยละ)
- ขาดแคลนแหล่งจำหน่ายสารเคมี	9 (8.0)	31 (27.4)	73 (64.6)	- (-)	8 (7.1)	105 (92.9)
การผลิตข้าวเปลือกให้ตรงกับพันธุ์						
- มีเมล็ดพันธุ์อ่อนปนเกินร้อยละ 5	19 (16.8)	49 (43.4)	45 (39.8)	- (-)	97 (85.8)	16 (74.2)
- มีข้าวเรือหรือข้าวปนมากกว่า 40 ต้นต่อไร่	21 (18.6)	41 (36.3)	51 (45.1)	- (-)	100 (88.5)	13 (11.5)

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

	ระดับความรุนแรงของปัญหา					
	เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ (n=113)			เกษตรกรทั่วไป (n=113)		
	มาก จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่มีปัญหา จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่มีปัญหา จำนวน (ร้อยละ)
ประเด็นปัญหา						
การจัดการข้าวเปลือกให้มีคุณภาพดี						
- ไม่สามารถเก็บเกี่ยวระยะที่ เหมาะสมได้	25 (22.1)	45 (39.8)	43 (38.1)	- (-)	89 (78.8)	24 (21.2)
- ไม่มีลานตากเมล็ดพันธุ์	13 (11.5)	46 (40.7)	54 (47.8)	- (-)	80 (70.8)	33 (29.2)
การเก็บรักษาผลผลิต						
- ผลผลิตมากยุ่งยากขนานเด็ก	6 (5.3)	26 (23.0)	81 (71.7)	- (-)	50 (44.2)	63 (55.8)
- ผู้คงไม่สามารถป้องกันศัตรูได้	11 (9.7)	30 (26.5)	72 (63.7)	- (-)	62 (54.9)	51 (45.1)

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ประเด็นปัญหา	ระดับความรุนแรงของปัญหา					
	เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิ (n=113)			เกษตรกรทั่วไป (n=113)		
	มาก จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่มีปัญหา จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่มีปัญหา จำนวน (ร้อยละ)
- มีพาหนะขนย้ายผลผลิตที่น้อย	7 (6.2)	37 (32.7)	69 (61.1)	- (-)	52 (46.0)	61 (54.0)
การบันทึกข้อมูล						
- ขั้นตอนการบันทึกข้อมูลด้าน วัตถุดิบทราย มีขั้นตอนยุ่งยาก	35 (31.0)	44 (38.9)	34 (30.1)	109 (96.5)	4 (3.5)	- (-)
- การบันทึกข้อมูลแหล่งที่มา เมล็ดพันธุ์ การเตรียมดิน การกำจัดพินธุ์ป่น การเก็บเกี่ยว ยุ่งยาก การตรวจของเจ้าหน้าที่ ไม่สม่ำเสมอ	38 (33.6)	35 (31.0)	40 (35.4)	109 (96.5)	4 (3.5)	- (-)